



Ewaluacja wdrażania IV edycji budżetu obywatelskiego w Krakowie



Listopad 2017

Wnioski i rekomendacje

W 2017 r. dużo bardziej widoczne okazały się plakaty – dla głosujących są one głównym źródłem zaraz wiedzy po Internecie. Mniej osób dowiaduje się natomiast o BO z prasy lokalnej.

Mieszkańcy rzadko wskazywali, że dowiadawali się o BO z Punktów Obywatelskich.

Zwiększenie środków na kampanię nie przełożyło się na większą efektywność.

- Zdaniem badanych w najwyższym stopniu udało się osiągnąć cel dotyczący aktywnego zaangażowania się mieszkańców w proces opracowania budżetu obywatelskiego. Średnia dla tego celu wyniosła 2,93 na pięciostopniowej skali.

W najmniejszym stopniu udało się osiągnąć cel dotyczący budowania więzi w lokalnej społeczności, dla którego średnia wyniosła 2,43

Zarówno plakaty, jak i informacje w mediach społecznościowych, jako główne narzędzia komunikacyjne kampanii, powinny być utrzymane i rozwijane.

Rekomendujemy ograniczenie liczby punktów informacyjnych, które są bardzo kosztownym narzędziem, a – jak się okazuje – niewystarczająco efektywnym.

Można także rozważyć przeniesienie środków z ulotek na inne narzędzia.

- Dotyczy to zwłaszcza budowania więzi w lokalnej społeczności – co można osiągnąć poprzez większe i upodmiotowienie osób w poszczególnych ogniwach łańcucha działań jakim jest budżet obywatelski.

W równie dużym stopniu dotyczy to uświadamiania wszystkich aktorów, czym jest budżet i jakie ma cele a także na czym się opiera (budżet obywatelski jako część budżetu Miasta).

Wnioski i rekomendacje

Odpowiedzialność za BO jest rozproszona (na poziomie Miasta podzielona pomiędzy kilka jednostek).

Również od strony wnioskodawców budżet jest procesem nie dość podmiotowym – ich zdaniem brakuje podpisywania się pod zgłaszanymi wnioskami, co powoduje oddalenie odpowiedzialności za to co dalej dzieje się z projektem.

Podobnie mail z informacją o stanie weryfikacji, docierający do wnioskodawcy jest wysyłany przez system i nie ma w nim podanego żadnego kontaktu. Nie ma również informacji, w jaki sposób wnioskodawca może dowiedzieć o szczegółach weryfikacji

Proces budżetu zdecydowanie w większym stopniu powinien mieć bardziej podmiotowy charakter. Mieszkańcy mają potrzebę wzmocnienia swojego wpływu na kształt otoczenia i społeczności i są gotowi by wziąć za niego odpowiedzialność.

Podmiotowość w BO polega na tym, że każdy uczestnik (wnioskodawca i urzędnik) nie jest się anonimowy. Pod podejmowanymi działaniami podpisuje się, co oznacza, że bierze za nie odpowiedzialność. To zwiększa jego identyfikację z procesem BO. Zwiększyć podmiotowość można poprzez:

Stworzenie możliwości wnioskodawcom, by występowali pod nazwiskiem nie tylko na etapie składania wniosku ale i jego promocji i głosowania. Powinna być to opcja, nie obowiązek.

Stworzenie w systemie procedury mówiącej o obowiązku kontaktu urzędnika z wnioskodawcą w celu podania siebie jako osoby do kontaktu (opiekuna projektu) oraz wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości we wniosku.

Należy na platformie, do której kontakt mają urzędnicy stworzyć mechanizm na zasadzie śledzenia przesyłki dostępny do podglądu dla każdego wnioskodawcy. Maile z tego systemu powinny być podpisywane przez daną komórkę organizacyjną z informacją o możliwości kontaktu.

W mailach informujących o stanie weryfikacji projektu powinna być zamieszczona informacja, gdzie wnioskodawca może poznać szczegóły weryfikacji.

Wnioski i rekomendacje

Promocja BO w dzielnicach jest akcyjna i wynika z dobrej woli i zaangażowania konkretnych radnych. W BO w dzielnicach nie ma pieniędzy przeznaczonych na promocję, przez co cały proces jest w nich zdecydowanie mniej widoczny

Pikniki Obywatelskie były odbierane przez uczestników badania jako bardzo atrakcyjna forma kampanii

Należy rozważyć pozyskanie pieniędzy na realizację działań promocyjnych w dzielnicach:

przeznaczenie części z pieniędzy z budżetu dzielnicowego na BO wyłącznie na działania promocyjne.

Zagwarantowanie na ten cel środków z rezerwy Prezydenta na promocję w dzielnicach.

Przeznaczenie na ten cel funduszy w postaci dotacji celowej.

W przypadku punktów 2 i 3 wraz z uchwaleniem niezbędnych do realizacji tych zadań uchwał i postanowień.

Należy zastanowić się nad możliwością organizacji pikników obywatelskich we wszystkich dzielnicach, które przystąpią do realizacji BO.

Wnioski i rekomendacje

Kampania w dużo większym stopniu przyczyniła się do nagłaśniania możliwości głosowania, natomiast nie dość dobrze informowała o możliwości składania projektów, podczas gdy informowanie o budżecie obywatelskim powinno być stałym elementem przekazów kierowanych do mieszkańców.

Zwracano uwagę na to, że w kampanii słabo był wykorzystywany motyw zrealizowanych projektów.

Kampania informacyjna powinna zawierać dwa poziomy informowania:

- 1) Informowanie ciągłe - o zrealizowanych projektach, kolejnych etapach, które odbywałyby się w mediach społecznościowych i w przestrzeni miejskiej (np.: na plakatach w miejscach, gdzie są realizowane projekty lub na tabliczkach przy zrealizowanych projektach)
- 2) Informowanie akcyjne – które skupiałoby się na uruchomieniu aktywności mieszkańców w związku ze zgłaszaniem pomysłów i głosowaniem.

Wnioski i rekomendacje

Inicjatywa powołania ambasadorów BO i potrzeba takiej funkcji nie budzi wątpliwości.

Działania ambasadorów wymagają wsparcia, by wszystkie powołane pełniące tę funkcję osoby mieli oni odpowiednie narzędzia do realizacji swojej pracy.

Miało miejsce oficjalne podziękowanie dla ambasadorów, co było postulowanym przez nich samym elementem domknięcia procesu.

Najważniejsze jest podtrzymanie i rozwój działań ambasadorów, jednak konieczne jest także usprawnienie systemu ich pracy (silniejsza koordynacja).

Osoby te powinny być też wzmocnione (przeszkolone pod względem umiejętności wystąpień publicznych, rzetelnej i pełnej wiedzy o BO a także o narzędzia wspierające promocję tj. profesjonalna prezentacja PPT, ulotki, plakaty, organizacja pikników).

Rola i nazwiska tych osób powinny być też promowane (na FB i stronach www), aby mogły być rozpoznawane i aby wzmocniać prestiż tej funkcji.

Należałoby także w przyszłości stworzyć standard pracy ambasadorów i plan ich pracy, najlepiej wspólnie z nimi, w ramach procesu partycypacyjnego.

Wnioski i rekomendacje

Środki przeznaczone na stworzenie internetowego systemu głosowania są wydatkowane efektywnie – głosujący dobrze oceniają zarówno zrozumiałość treści, jak i przejrzystość, estetykę i łatwość obsługi.

W dotychczasowych edycjach z różnych względów nie umieszczono prośby o możliwość przetwarzania danych osobowych wnioskodawców i głosujących w sprawach dalszego kontaktowania się w kwestiach związanych z BO. Uniemożliwiło to najprostszą i najtańszą formę informowania mieszkańców – czyli mailing

Warto w kolejnej edycji uwzględnić wyrażenie zgodny na dotarcie zarówno do wnioskodawców jak i głosujących z informacjami o wydarzeniach związanych z całym proces BO w Krakowie. Wyrażenie zgody powinny uwzględniać również możliwość uczestniczenia w ewaluacji BO.

Ważne jest również skuteczne dotarcie do mieszkańców z informacją o konieczności stosowania niektórych z procedur np. tych dotyczących bezpieczeństwa danych.

Brak wyjaśnień powoduje poczucie mieszkańców, że zgłaszane uwagi trafiają w próżnię

Wnioski i rekomendacje

Spotkania konsultacyjne nie spełniają swojej roli. Nie sprzyjają wyjaśnieniom wątpliwości dla projektodawców, ani nie upowszechniają idei BO.

Zbyt mało jest w nich elementu partycypacyjnego oraz elementu deliberacyjnego.

Kontynuacja spotkań w obecnej formie jest bezcelowa. Są one kluczowym elementem procesu dlatego należałoby ustalić, jakie cele mają być na nich osiągnane i odpowiednio upowszechnić wiedzę na ich temat wśród mieszkańców.

Organizacja większej liczby spotkań konsultacyjnych z położeniem nacisku na deliberację i element partycypacyjny, a nie tylko informowanie.

Harmonogram budżetu obywatelskiego powinien być tak ułożony, by podczas tych spotkań istniała możliwość spotkania wnioskodawców i potencjalnych głosujących, gdzie byłaby możliwość poznania pomysłów, dyskusowania z nimi, czy połączenia kilku wnioskodawców w jeden projekt. Wymaga to jednak zmiany harmonogramu i dostosowania statutów dzielnic do tego.

Wnioski i rekomendacje

Niemal połowa wniosków nie przeszła procesu weryfikacji w BO .

Proces składania wniosków oraz ich weryfikacji jest mało przejrzysty

Rekomendujemy:

- wzmocnienie edukacji mieszkańców na temat tego, jak właściwie składać projekt – jakie są kryteria by skutecznie złożyć wniosek,
- wzmocnienie wiedzy urzędników na temat ich roli w BO ale także zasad oceny wniosków.
- należy opracować, korzystając z 4 lat doświadczeń, szczegółową procedurę weryfikacji przeznaczoną dla urzędników, która będzie wskazywać kryteria, pod względem których oceniane będą projekty. Powinna być ona jawna i dostępna dla wszystkich.

Konieczne jest też usprawnienie komunikacji wewnętrznej pomiędzy jednostkami miejskimi

Wnioski i rekomendacje

Wnioskodawcy nie mają dość procesyjnych informacji, co dzieje się z ich wnioskiem. Najczęściej otrzymują dopiero informację z systemu o tym, że wniosek zaakceptowano lub odrzucono na etapie oceny. Informacja z systemu nie jest podpisana przez żadnego fizycznego urzędnika. To zdecydowanie nie dość dobry poziom informacji z punktu widzenia wnioskodawcy.

Niektórzy wnioskodawcy byli dobrze poinformowani o tym co się dzieje z ich wnioskiem ale to zależało od decyzji danego urzędnika, który oceniał wniosek

Korzystny jest fakt, że istnieje procedura odwoławcza i że wnioskodawcy otrzymują informację o przyczynie odwołania wniosku.

Informacja o tym, że wniosek został zweryfikowany negatywnie przekazywana jest elektronicznie (bez podpisu żadnego urzędnika).

Należy w istniejącym systemie stworzyć możliwość by komunikaty z systemu były podpisywane przez osobę uprawnioną oraz by urzędnik oceniający wniosek miał obowiązek kontaktu z danym wnioskodawcą.

Usprawnienia i modyfikacji wymaga:

Odpowiednio wczesne (pięć dni roboczych) poinformowanie wnioskodawcy o terminie rozpatrywania jego wniosku przez Radę. Należy uwzględnić możliwość zmiany terminu, jeśli w wyznaczonym czasie wnioskodawca o nią poprosi (drogą elektroniczną). Terminy związane są z zapisami w Statutach Dzielnic – warto rozważyć ich modyfikację by służyły procesowi BO.

W uzasadnienie odrzucenia wniosku powinny być opisane wszystkie argumenty przeciw, tak by wnioskodawca mógł się przygotować na spotkanie z Radą Budżetu.

Wnioski i rekomendacje

Rozmieszczenie punktów do głosowania papierowego w niektórych przypadkach nie odpowiadały potrzebom mieszkańców (mało głosów papierowych)

W każdej z dzielnic należy wskazać takie punkty i miejsca w dzielnicach, które będą odpowiadały potrzebom mieszkańców i uzupełnić tę siatkę punktów o punkty mobilne. Listę takich miejsc mogą przedstawić ambasadorowie znający dobrze swoje dzielnice.

Pozytywne jest przywrócenie głosowania papierowego. Głosy papierowe obciążone są dużo większymi błędami niż głosowanie elektronicznie

Należy określić najczęstsze błędy w głosowaniu papierowym.

Należy dołożyć starań, by osoby wypełniające papierowe wnioski mogły je przed oddaniem skonsultować z osobą pełniącą dyżur w punkcie głosowania (co się dzieje ale widać, że jest mało skuteczne skoro pojawiają się błędy).

Wnioski i rekomendacje

System prezentacji projektów w głosowaniu internetowy jest mało skuteczny, ponieważ każdy projekt prezentowany jest w dowolny sposób. Mieszkańcy mają potrzebę wyboru najlepszych projektów i chcą je rzetelnie ocenić (np. mieć dostęp do danych na temat kosztów).

Mało skuteczna jest stała lista prezentacji projektów w przypadku, gdy projektów jest dużo – wówczas wybór pierwszych projektów z listy jest częstszy.

Rekomendujemy taką prezentację danych, która uwzględni czynniki najistotniejsze dla rzetelnej oceny pomysłu, taka sama w przypadku każdego projektu. Oznacza to rygor zamieszczania informacji według ustalonego schematu.

Dla głosujących najważniejsze kwestie to: lokalizacja projektu, ogólnodostępność (czyli jak będzie każdy mógł skorzystać), grupy odbiorców, efekty projektu, działania projektu, budżet projektu.

Wnioski i rekomendacje

Mobilne punkty głosowania są dobrym rozwiązaniem i wyjściem naprzeciw potrzebom mieszkańców, którzy spotykają się w konkretnych miejscach przy innych okazjach i mogą zagłosować.

Należałoby w kolejnej edycji zastosować te punkty w większej liczbie lokalizacji.

Warto też usprawnić procedurę ich organizowania (wsparcie dla radnych).

Radni posiadali wszystkie niezbędne informacje i materiały, które były niezbędne do realizacji zadań w ramach BO, zabrakło jednak wystarczającego poinformowania radnych, jak skutecznie wykorzystać te narzędzia w ich pracy. Szkolenia co prawda miały miejsce, ale badanie pokazuje, że jest potrzeba ich więcej.

Stworzenie podręcznika dotyczącego BO dla radnych dzielnicowych a także zaplanowanie warsztatów i spotkań dla nich.

Warto najpierw zapytać radnych jakich informacji potrzebują, z jakiego zakresu powinny być s szkolenia

Wnioski i rekomendacje

Brakuje osób do pracy zwłaszcza w trudnych okresach marca (czas składania propozycji działań, intensywnej kampanii promocyjnej i jednocześnie ciągłej realizacji spotkań z mieszkańcami) i czerwca (kampania i głosowanie).

W procesie wdrażania BO brakuje:

1. zasobów kadrowych na poziomie samego urzędu;
2. zasobów finansowych i kadrowych na poziomie dzielnic;
3. zasobów czasowych na obu poziomach.

Aby uzupełnić braki, należy sięgnąć do zasobów lokalnych (liderów, organizacji pozarządowych itp.). Wymaga to dalszych usprawnień (bardziej trafny wybór ambasadorów, stworzenie bardziej szczegółowych standardów ich prac itp.).

Problem braku zasobów na poziomie dzielnic mógłby być też złagodzony poprzez wyznaczenie jednej osobie na poziomie miasta zadania koordynacji promocji i organizacji BO w dzielnicach i przynajmniej częściowe ujednoczenie założeń promocji dla dzielnic

Zakończenie

Dziękujemy za uwagę

Małgorzata Leszczyńska
Magdalena Szostakowska

